

3289

Skogvaktaren.

DET var en skogvaktare, en morgon kom han här nere vid ledet, å
då var vi ute min syster och jag, och vi tänkte, att han skulle
buda oss till arbete. Och vi gick in, för vi tyckte ~~inte~~,
att han inte skulle se oss, men så fort vi hade vridit oss om,
så var han framme vid stugan, å där är en liten bit emellan.
Men så försvann han. Det var nog skåwmannen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

3289

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skåwsnuorna.

En morgon kom här två så granna töser. Hunden skällde å min mor å steg opp, å när hon kom ut, så stod där två töser, å den ena stod å räckte handen mot hunden. Mor sa, att di inte skulle vara rädda för hunden. Men hunden han stridde så farlit, å så när min mor kom närmare, så försvann di. Vi trodde de va två pior på en gård i Hörr, som skulle säga till mej, att jag skulle gå på arbete där. Men de va skåwsnuor, för eljest hade di inte försvinnit så hastigt. Och jag fråga på stället, å di sa, att di inte hade varit där.

3289

Tösen och de tre karana.

Det var en tös, som skulle gå och stänga för några får. Så var det på en långa, som di inte hade rest takstolen på. Där var tre kara å satt ovanpå muren. Å hon brydde sej inte om dom, men sen fick hon så ont i ~~saxan~~ tummen, å sen ble hon rent fördärvad i hela sidan. Å sen tog di till Åsumspågen, han sa: "Ja jag kan inte bota henne, för hon är rent itubruten". Men han visste reda på var hon hade fått det. Hon blev så hon kunde gå, men hon kunde inte arbeta, men annars hade hon legat.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
? ARKIV

33

Viktigt!
Arkus ö.
innehålls lista
in ingenting!

ÅSUMSPÅGENS

Han var ingen grann människa. Han sa, att han hade haft "fistelen", när han var liten. Men han var ute hos "Hemnestorpanhannan", & han blev botad av henne, & di sa, att han hade lärt konsterna av henne. Han kunde inte prata riktigt. Han läspa lite. Det var liksom tungan var för stor i munnen på honom, för den kom nästan ut ur munnen, när han prata. Han var lagom hög och grov ~~och grov~~. Han var lite "skröttes". Hans mor var väldigt "le" vid honom. Det var hon, som styrde och ställde med vilka han skulle bota först. Då skulle man muta henne med fläsk, ägg eller något annat. Di sa, att hon också var lite klok, hon hade lärt det i sitt hem.

Han bar se så "feled ad" & så grina han så farlit "feled".

"Ja ditte e Åsumspågen, ditte e Kloge Lars, har ni hört talas om näm", sa han & hoppa & slo träskona ihop, & så grina han.

Folk skändes ju så farlit, när han sa så rälit om se säl, & di måtte ju si "ja". Och så rätt som han tog emot folk,

3289

så sa han : "Nu kan ja ente länjor", å så iblann så sa han ,
att han skulle ta motion, å då for han ut å sprang runt
kring huset som en riktig "fjåninj". När ~~han~~ andra människor
tar motion, så brukar di gå så sakta, men han sprang det värsta
han kunde. Han hade ett enormt minne och så kunde han skriva
så vackert. Han ritade födlsedagskransar och fick mycket beröm
för det. Han var målare en tid, men då bar han sej så galet
åt. Ja di kundeväl inte tro, att han skulle bli så berömd.
Han var en gång här och handla i Tolånga och han hade en lapp
med sej , som var så vacket textad, och han kom ihåg allt vad
som stod på lappen, och detta tyckte handlren var något
mycket beundransvärt.

En gång sa Lars till mej: "Ja vill ente lära bort konsten,
for dar e injen, som har bled so forbannad å titulerad som
ja. Har e hellor injen, som kan lära de , du kan ente lära ed
Tjarsti. Nor ja e dö, så vill ja va glund. Har kommor injen ti
å va so dokti som ja har vad. Injen har de snilled."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35

När Åsumspågen förlova se.

Det var en tös, som hette Olivia, hon tjänte på Västerstagården som pia. Så kom hon en gång till "kloge Lars" å skulle bli botad. När hon hade varit där två gånger, så blev hon bra, men så kom hon dit tredje gången å ville ha honom till man. Ja så kom hon dit å ville tala med honom enskilt.. Ja så gick han ut med henne i "kammersed", å så talas di vid, å då sa hon ti en, om han inte skulle gifta se, för då ville hon gifta se med honom. "Ja ja fåur tänjtja po ed", sa han. Ja så våga han inte tala om det för sina föräldrar utan han fick sin bror Nels ti å köra honom till Västerstagården, å hans bror visste inte vad han skulle där. Nels fick sitta i "folkastuan" men Olivia å Lars va inne å bytte ringar hos herrskapet. Ja Nels fick inte reda på det förrän det blev serverat kaffe å han blev bjuden in, fr då såg han, att di hade ringar på. Nels blev rent blek så arg s om han blev åkna å han var så arg när di körde hem, så att han gol hela vägen. Modren å fadren blev så arga, när han kom hem, så di gräla på honom hela dan

3289

efter. Olivia var så grann å hade så fint å näpet sätt, så
di förstod inte att hon ville ha en sådden räli kar, men de
va väl för pengarna.

"Lars Tann" har själv berättat detta för mig en gång, när jag
var där.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Man driver med "Lars Tann".

DI skulle en gång driva med "Lars Tann", de va nån här i Tolånga. Å di to ett hästtäckke å svepte omkring en ledstolpe å lät det sitta över natten, å sen gick di till honom å sa, att di hade en häst, som va sjuk, å så hade di täcket med sej. Men han sa, att det var ingen farli sjukdom å att di kunde lägga täcket över den hästen, som var sjuk, hästen dog inte å där behövdes ingenting göras åt den sjukdomen. Men ett halvt år därefter, så dog där en unghäst för dom. Dēe trodde di va "Lars Tann", som gjort det.

Åsumspågen stämnes.

Di stämde Åsumspågen doktor Roth och några andra, för att han skrev ut recept å sålde medicin. Länsman Sjöström kom och skulle hämta honom till tinget. JA vänta jagx fåur klä me , sa han. Stugan var full av folk, och di gnydde "sådant"

"Ja bler ente so länje, vänta bora", sa han. Och han satte sej upp i vagnen, men di kunde inte få "ödjen" iväg.

"Lars Mårtensson är väl för tung", sa länsmannen, å Lars gick av , å då tog hästarna riktiga skutt liksom di ville skena

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

3289

Åsumspågen stod i förbund med den önde.

Di sa, att Åsumspågen stod i förbund med den Önde, annars
hade han väl inte kunnat bota så många.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10
78

Allyst-as
deta sly
lra
Lundafölj in
Nannaspågen
som frukt
annat lts.

3289

Åsumspågen botar.

Doktor Roth i Sjöbo var mycket arg på Åsumspågen, därför att han tog så många människor ifrån honom. Roth var en skicklig läkare, men han kunde inte bota sin fru för en magåkomma, som hon led av. Men i tysthet skickade hon bud till Lars å sökte honom, å hon ble bra.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

3289

Åsumspågen går igen.

NÄR Åsumspågen va dö, so konne allri kvinjan ifre for en om
nättorna. Han kom å krænna na. Han jittj ud å inj i rommen å han
potta na.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

12

3289

Åsumspågen försöker läsa bort skåwmannen.

Åsumspågen var här å skulle läsa bort skåwmannen. Han var här nästan en hel dag, för han var en "sadden "människa, som "allri hade vidd å gåu igen". O va han prata å tramsa å slamsa. Ja de va en rekti fjäninj. Men han sa, att skåwmannen alltid skulle bli här å han kunde inte läsa bort honom. Det är en Bäckahäst under golvet här, men den kunde han inte heller göra något vid.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13
13

3289

När jag var hos Åsumspågen.

Jag var hos Åsumspågen. Jag kom dit först på morgonen.

"Jä so e de du Tjarsti, ja ja ser, ad de ente e nonn döåsjugdom, du har", sa han. Å så fick jag vänta ända till kväll. Å då ville jag gå hem å komma igen dagen efter. Men Lars sa: "Du kan liddja här i nött. Men jag ville tvunget hem." "Gonatt". sa LARS du kommor nock snart igen". Jag gick å de var mycket mörkt, men jag kunde inte hitta rätt på något vis. Därk var liksom något svart liksom en bräda för mina ögon. Jag fick gå in å ligga på en gård över natten. När jag kom tillbaka till Lars på morgonen, så skratta han så farlit åt mej å sa": "Du konne ju lia gärna ha liddjed här som po gåren."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

3289

Åsumspågens ordination.

Åsumspågen ordinera ormbunksblad till madrasser för värk å
skrofler.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

15

*100p.
ann. 5.10*

3289

Barnen, som blev krymplingar.

De va i en gård "synnor po". I de huset va så mycket å vändes. Där var tre barn, å di blev förstörda av en "horrelvinj". Di rev ner huset å sen tog di till Åsumspågen, men han sa att vä ken kunde han stilla, men krymplingar fick di bli.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16
16

Nils Bengtsson 1931

3289

Klockan i Tolånga kyrka.

Det var en guldsmed från Köpenhamn, som göt den stora klockan i Tolånga kyrka, å sen skicka han sin lärning för att han skulle hänga upp den. Men lärningen ringde så kraftigt så att tornet sprack. Men mästaren höjde klockan ända till Köpenhamn, å där stod han på Köpenhamns "plass", å han hörde, att det var Tolånga kyrkklocka. Å han kom dit, å gesällen hade tagit för mycket silver i klockan. Gesällen blev halshuggen, för det var för stor förlust för mästaren med så mycket silver. Å di satte krampor om tornet för att det skulle hålla. Men sen tog mästaren å borra hål i klockan å göt in bly i hålen. Men sen så säger människor, som har varit på andra platser, att kyrkklockorna här inte är så vackra, för mästaren tog nog för mycket bly i klockan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

17

Förbytta barn.

3289

De hände titt, att barnen blev förbytta, när modern var ute
å lässte; så fick hon lägga barnet i en höstack, medan hon
lässte.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

Skene
Färo
Tolänge
Cyphar 1901

Cyphar a. Nils Bengtsson
Per. Gustaf Hörlin

3289

Skåwmannen.

En gång, det var när jag gick till länsman Sjöströms, så var där en tös, som gick på arbete. Så var där en kar, som hette Anders Larsson, som sa, att han skulle följa henne hem på kvällen. Men det ville inte tösen utan hon gick å följde mej i stället. När så närovi hade gått lite, så hörde jag, att där kom någon bak efter. Men jag såg ingenting. Jag trodde det var Anders Larsson. Å så kom han fram å förde mej åt sidan, för att han skulle tränga sej emellan oss. ~~Her~~ jag blev rädd, å när tösen såg de, så sa hon "Nu går jag omigen". Å sen dagen efter, när vi träfftes, så fråga hon, varför jag blev rädd, för hon hade inte sett något å inte hört något. De har "nock vad skåwmannen". Men det blev stort regn "ettor de härnade".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

19

3289

Spöke.

De va en man, som va "spiktor". Han hade bedragit folk så mycket.
Men sen han va dö, så va där aldrig tyst i hans rum. Bonhållaren
låg där .å han sa, att där kom någon in å skrev å raspa på
papperen på bordet, å de hördes som bordet var fullt av papper.
Men när han vakna å gick bort å titta på bordet, så var där
inga papper.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20
20

Tolånga

3289

(Hunden.)

Min mor såg en gång en stor svart "lorved hong" mitt på dagen
Hon skynda sej efter en ,för hon ville klappa en.Hon rulla med
en "rullebör".Men när hon kom närmare,så försvann han.Hon trodde
det var Bäckhästen,som hade förvandlat sej till hund.Men ja
trodde det kunde likaså ha varit skåwmannen.Hon såg aldrig
den hunden utan den gången.Det var en stor svart "pudelhong".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

21

3289

Hål i knäna på nässlor.....bot.

Di tog torra "nällestabba" å borra hål genom knäna, så kan di blåsa bort "meen döölihed" genom det hålet.

LUNDS UNIV.
FÖLKMINNES-
ARKIV

22

3289

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23
23

Det sista lasset.

Det sista lasset kalla di för "vångasoen". Di skulle "täppa" porten kvickt efter det, var det ett fruntimmer, som gjorde det, så blev det många "jimmorlämn" det året, å var det en kar, som gjorde det, så blev det många baggar.

3289

Varulven.

De var en gårdsdrängens fru, de va när hon va me en tös.
Å då kom varulven opp på fönsterblecket på kvällarna å kröp
ihop där å morra. Han likna en liten svart hund. Han bet i
"skamlana" å han slogs med deras egne hund, så di våga aldrig
släppa ut honom.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24
24

Ök, som man kött lik med, vantrivdes.

3289

Hästar, som man kört lik med vantrivdes. Min far var den förste,
som körde med ett lik till Tolånga kyrka.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25
35

3289

Farligt att gå nära hyllebusken.

Di gick aldrig nära en hyllebuske, för då kunde di bli

"Hylleblesta": utslag med små kvisslor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26
26

3289

"Krånglan".

"Krånglan", en klok gumma från Onslunda.

Om där var någon, som hade stulit något, så kunde hon visa tjuvan i en spann vatten.

Där va två dränga, som hade drivit med henne. Di körde å plöjde utanför hennes stuga, å så gick "århoeded" av först för den ene å sen för den andre. Hon kom ut. Å den ene drängen kom å ville låna en yxa. "Jaså ska ni ente driva med gammalt folk". sa hon, å sen passa "århoeded".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

27

3289

Den kloka och drängen.

Där va en gammal käring, som hjälpte till att torka "hör".

Å så var där en dräng, som gjorde narr åt henne. Men hon trolle
drängen, så att han fick så farligt ont i di två store "tärna".

Han fick sådan vända. Di kom till henne "Ja nu har ~~h~~a ansad nåm
so han bler bra, men si ti en, ad han ente ska göra narr ad
gammalt folk. Å han blev bra.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

3289

Hur man ska ta reda på, om man blir gift.

Ta ett hår å dra opp det med rot å bind en vigselring i rot-
ändan å ta ett glas vatten å så håll i andra ändan på håret§
Så börjar ringen att~~s~~ svänga, slår han einte emot, så blir han
inte gift, men slår den emot, så blir han gift , å då får man räkna
slagen. Slagen motsvarar åren.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29

29

Tolånga

3289

Bäckhästen sätter "se po ännen po gäred".

En vinter, när min bror var hemma, så kom där en stor häst å
satte "se po ännen po gäred" å satte frambenen i vädret. Min
bror ville skjuta, men mor förbjöd det. Men min bror, han blev
så sjuk, när han var här, å vi trodde de va åu de, han blev så
sjuk. Han va här sex år, men sen han reste blev han bra. De va
Bäckhästen min bror och syster såg den titt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30
30